

4de zondag van de vasten

Joh. 2, 13-25

Inleiding

Vandaag is het zondag Laetare. Zondag Laetare betekent zoveel dat Pasen, nu we halfweg de veertig dagen zijn, al een beetje doorgloort. Je kunt zeggen dat het is als de zon die deze tijd van het jaar, 's morgens al rond 7 uur in het oosten al voorzichtig een beetje opkomt. Je ziet de zon nog niet, maar wel in het schemer het eerste licht opkomen: licht van belofte, licht wat aanzegt: er komt straks een dag vol met licht, zo schijnt deze zondag Laetare vooruit naar Pasen en waar in Pasen de hoofdthematiek die van verlossing is, verlossing uit het duister naar het licht, uit de dood naar het leven, zien we die thematieken vandaag in de lezingen al naar voren komen, zowel in de eerste lezing, de kronieken waar het gaat van dood en verderf naar een nieuw leven, nieuwe kansen. Ook Paulus in de tweede lezing belooft ons een nieuw leven als we ons maar afkeren van de duisternis die in ons kan leven en ook in het evangelie horen we dat het gaat over licht dat naar ons toe mag komen.

Preek

De veertigdagentijd als voorbereiding op Pasen gaat in feite over van donker naar licht gaan en zoals ik in de inleiding al zei: in alle lezingen gaat het daar vandaag over. En ook voor onszelf in onze eigen levensweg mag het daarover gaan, ookal zijn de duisternissen die we in ons dragen meestal wat kleiner dan die we vandaag in de lezingen horen.

Het boek kronieken, de eerste lezing waar we mee begonnen, vat het hele boek Jeremia samen en dan komt er in een kort bestek heel wat langs: een volk dat volop in verderf leeft, zich overgeeft aan zondigheid, zich te buiten gaat aan het dienen en eren van afgoden, zelfs respectloos omgaan met onze eigen God en met de profeten die God naar hen toezendt om hen te waarschuwen. Dan denk je: dat kan ook niet anders dan mis gaan. En dat gebeurt ook. Omdat het volk zo met zichzelf bezig is, heeft het niet eens in de gaten dat de vijand al op de loer ligt. De Chaldeeën onder leiding van hun koning overvallen Israël, plunderen en brandstichten Jeruzalem en laten een verwoest land achter. En zij die de strijd overleven worden in ballingschap weggevoerd. En daar zitten ze.

En in het tweede stukje van de Kronieken horen we dan hoe Jeremia al gewaarschuwd had dat dat zou gaan gebeuren. Het duurt maar liefst 70 jaar lang. Als we de psalm die voor vandaag in de boeken stonden hadden gelezen, psalm 137, dan horen we daar hoe het volk bedroefd neerzit aan de rivieren van Babylon, maar ze zijn God niet vergeten. Dat komt dan weer terug in dat laatste stukje van de Kronieken, de voorspelling van Jeremia, dat er uiteindelijk een nieuwe koning, een andere koning zal opstaan, die luistert naar wat de Heer, de God van Israel te vertellen heeft. Die koning, Cyrus van Perzië die belooft dat het volk terug mag naar Jeruzalem; dat de tempel herbouwd zal worden. En zo is er opnieuw hoop, na 70 jaar. Een lange tijd, je zou kunnen zeggen: niemand van

degenen die in ballingschap gevoerd is, komt terug: het is een nieuwe generatie, maar allen zijn ze door het duister naar het licht gekomen.

Bij Paulus is het niet veel anders, al begint Paulus andersom. Paulus begint met het einddoel te vertellen: God is vol liefde, God is genadig, God is barmhartig. En dat zien we, zegt Paulus, doordat hij zijn enige Zoon aan ons gegeven heeft. Die Zoon die door de dood heen is gegaan en voor ons nieuw leven mogelijk heeft gemaakt. Een nieuw leven van licht, dat is wat straks Pasen ons ook gaat vertellen. Maar er is een 'maar', want ook dat nieuwe leven krijgen we niet voor niets: we zullen bereid moeten zijn om in onze daden te laten zien dat we Christus willen volgen. Dat stelt Paulus er nadrukkelijk bij.

En dan komen we in de evangeliëlezing van vandaag, waar Nicodemus tevoorschijn komt. We kennen Nicodemus, maar in de meeste gevallen uit een fragment veel verder in het evangelie, namelijk aan het eind van het verhaal, waar Jezus gestorven is aan het kruis, is het Nicodemus die samen met Jozef van Arimatea vraagt om het lichaam van Jezus, zodat Jezus waardig en respectvol begraven kan worden nog voor de sabbat begint. Diezelfde Nicodemus zien we hier in het begin van het Johannesevangelie en eigenlijk zouden we nog een paar regels terug moeten kunnen kijken, want daar lezen we dat Nicodemus in het donker naar Jezus toe komt. Waarom doet hij dat? Nicodemus is namelijk ook een wetgeleerde, een schriftgeleerde, en hij wil zichzelf vooralsnog niet te kijk zetten bij de farizeeën en schriftgeleerden die het allemaal op Jezus gemunt hebben. Nee, Nicodemus is van een andere snit. Hij wil eerst horen wat Jezus echt te zeggen heeft, voordat hij daar een oordeel over uit zou willen spreken. En zo komt Nicodemus, in de nacht dus, bij Jezus terecht, hoort Jezus' verhaal en hoort en ervaart hoe dat verhaal de waarheid is waar het om gaat, een verhaal dat de weg wijst uit zondigheid, weg van zondigen en verkeerde daden naar leven, een leven in licht, ookal zou Jezus zelf daar zelf zijn leven voor moeten geven. Het evangelie belooft ons nieuw leven, ook na ons leven, door zijn eigen dood en door het feit dat Hij door de dood heen is gegaan, in de verrijzenis tot nieuw leven en nieuw licht mag komen. Dan zien we dat de glans van Laetare, dat kleine glimpje licht van de ochtend, in alle lezingen van vandaag al een beetje door de duisternis heen mag schijnen en een klein beetje vooruit mag kijken op de verrijzenis van Pasen die komen gaat.

Blijft er nog één vraag: en wij dan, wat moeten wij dan doen of wat kunnen wij dan doen? Daarvoor neem ik u even kort mee terug naar een geloofsgesprek van vorige week. Een nieuwe interviewer - Leo Feijen is met pensioen en de abt van de dominicanen uit Rotterdam hield het gesprek - en zijn gesprekspartner was Kitty Mul, straatpastor van Den Haag. En als haar gevraagd wordt wat we kunnen doen, dan vertelt ze hoe zij klaar staat voor de armen en daklozen in Den Haag en dat zijn er velen. Die zijn welkom in de kerk waar ze af en toe mee voorgaat, die zijn welkom in het inloophuis. En wat we dan moeten doen? Ja, dat is moeilijk, zegt ze, maar tegelijk ook eenvoudig. We moeten ze aandacht geven, we moeten proberen er te zijn voor ze, want velen van die daklozen zijn

dat zonder enige schuld. Ze zijn op straat terecht gekomen door een scheiding waardoor de hypotheek niet meer op te brengen was of door een voorval op het werk, waardoor ze het werk kwijt zijn geraakt en niet meteen een nieuwe baan, dus geen inkomen en geen huis meer hebben. Die mensen zijn niet alleen dakloos, maar vaak ook eenzaam. Die hebben aandacht nodig: een handreiking, een arm om een schouder, een omhelzing. In het interview noemt ze het zelfs knuffelpastoraat. Of wij dat allemaal zouden kunnen is maar de vraag, maar één ding kunnen we in ieder geval wel doen. Die paar weken die ons nog resten in deze veertigdagentijd: omzien naar andere mensen, anderen zien staan, aandacht geven, steeds weer opnieuw. Een klein gebaar kan genoeg zijn en ook zo kunnen wij dan op weg naar het licht van Pasen. Ik wens u een goede verdere veertigdagentijd. Amen

Henry Vermeulen, diaken